

SAKSBEHANDLER
Ole Søre Eriksen

INNVALGSTELEFON

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
20/02881-13

DERES REF.

DERES DATO

ARK. Sakarkiv

VÅR DATO
23.03.2020

2.2.5

Vega kommune
Røyrvæien 10
8980 VEGA

Vegaøyen verdensarv og Forskrift 15. mars 2020 nr. 294 om karantene, isolasjon og forbud mot opphold på fritidseiendommer mv. i anledning utbrudd av Covid-19

Riksantikvaren har fått oversendt bekymringsmeldinger fra verdensarvkoordinatoren på Vega og fuglevoktere tilknyttet Vegaøyen verdensarv som er bosatt utenfor Vega kommune. Dette gjelder flere av fuglevokterne, som har planlagt oppstart av sesongen 2020 og snarlig reise til fugleværene på Vega.

Fuglevokternes betydning for verdensarvverdiene på Vega

Vegaøyen ble innskrevet på Unescos verdensarvliste i 2004 som et vitnesbyrd om hvordan generasjoner av fiskerbønder gjennom de siste 1500 år har utviklet et helt unikt levesett basert på fiske, jordbruk, ærfuglørkning og sanking av ederdun i et ekstremt og eksponert miljø i havgapet. De store naturverdiene, samspillet mellom menneske og natur samt kvinnenes rolle er sentrale elementer i historien om Vegaøyen verdensarv.

Norge har som statspart til Konvensjonen om bevaring av verdens kultur- og naturarv (1972) forpliktet seg til å ivareta Vegaøyen verdensarv på beste måte for dagens og fremtidige generasjoner. Klima- og miljødepartementet er øverste ansvarlige myndighet for oppfølging av verdensarven i Norge. Riksantikvaren og Miljødirektoratet har det faglige ansvaret for å følge opp verdensarvkonvensjonen. Riksantikvaren mener at fuglevokterne har en helt sentral rolle for å videreføre og langt på vei gjenoppbygge ærfugldriften som en bærekraftig kulturtradisjon i verdensarvområdet.

Forskrift med forbud om å oppholde seg på fritidseiendommer

Det er nå vedtatt forskrift om forbud mot å oppholde seg på fritidseiendommer i andre kommuner enn den man bor i. Forskriften kan slå svært uheldig ut for fuglevokterne tilknyttet Vegaøyen verdensarv da flere av disse har bostedsadresse utenfor Vega kommune. Hvis forbudet settes i verk, kan overtredelse av bestemmelsen straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder.

Opplytende signaler fra Vega kommune

Riksantikvaren er kjent med at verdensarvkoordinatoren har kontakt med kommunens beredskaps-/kriseteam og spurt om det er mulig å få fritak for fuglevokterne. Riksantikvaren er videre kjent med at saken ble diskutert på møte i beredskaps-/kriseteamet den 16. mars, der Vega kommunen vedtok følgende: «7. Det gjøres også unntak for virksomheter som er avhengig av personell/arbeidskraft som kommer fra områder som er underlagt karantenebestemmelser».

Videre sies det i punkt 8: «Kommunen forutsetter at virksomheter unntatt i pkt. 7 kontakter Vega kommune slik at praktisering av unntaket gjøres i samråd med kommunen.»

Riksantikvaren mener dette er positive vedtak. Dette åpner for å kunne dra ut på øyene også fra andre kommuner, og kommunen kan gjennom samråd sikre at registrerte fuglevoktere følger råd for smitteforebygging. Det er også bra at det er laget søknadsskjema for å få unntak fra forskriften for å kunne gjennomføre aktiviteten som fuglevokter.

Røkting av ærfugl er viktig for å ivareta verdensarvverdiene.

Riksantikvaren vil understreke at opphold i Vega kommune for å drive røkting av ærfugl i verdensarven, uavhengig av hvilken kommune man kommer fra, er avgjørende for å ivareta verdensarvverdiene. Fuglevokterne og aktiviteten støttes gjennom offentlige tilskuddsordninger, og vi er av den klare oppfatning at slik aktivitet ikke kan forstås eller tolkes som fritidsopphold (og dermed omfattes av forskriftsforslaget).

Riksantikvaren er usikker på hvorvidt kommunens vedtak, slik det er formulert, inkluderer fuglevoktere som gjør dette på mer uavhengig og frivillig basis. Vedtaket kan forstås som å rette seg mot **virksomheter** (vår utheving) som driver fuglevokting som næring. Riksantikvaren vurderer at samtlige fuglevoktere og deres aktivitet, uavhengig av om det er organisert som næring i en virksomhet eller ikke, er kritisk for å sikre verdensarvverdiene.

Riksantikvaren mener Vega kommune og verdensarvkoordinator har gjort raske og gode tiltak for å bidra til å sikre god forvaltning av Vegaøyan verdensarv. Riksantikvaren ber Vega kommune være positiv til dispensasjon fra forskriften for alle registrerte fuglevoktere i Vegaøyan verdensarv.

Vennlig hilsen

Hanna K. Geiran
Riksantikvar

Ole Søre Eriksen
Seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Kopi til: Rita Johansen, Stiftelsen Vegaøyan verdensarv, Nesveien 92, 8980 VEGA/ Gaute Sønstebø, Miljødirektoratet, Postboks 5672 Sluppen, 7485 TRONDHEIM/ Klima- og miljødepartementet, Postboks 8013 Dep, 0030 OSLO